List 22. **NOVICE** Tečaj LI.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 2. junija 1893.

Politiški oddelek.

Po deželnih zborih.

III.

Osoda bratskega češkega naroda nas Slovence močno zanima, kajti češki in slovenski zastopniki so v javnih zastopih že večkrat drug drugega podpirali. Slovenski in češki narod borita se za svoje pravice, in v mnogih krajih za svoj obstanek, če tudi se njiju politični smotri popolnoma ne vjemajo. Naravno je, da se tudi posebno zanimamo za obravnave deželnega zbora češkega.

Zadnja leta se glavno politično gibanje na Češkem suče okrog češko-nemške sprave. Čehi se na vso moč upirajo uresničenju te sprave. Tudi v letošnjem deželnem zboru je vlada predložila nekaj predlog, ki so v zvezi s to spravo. Osnovati se je imelo jedno nemško in jedno češko okrožno sodišče in razdeliti nekateri okraji po narodnostih. Vladna predloga je bila ukrojena prav po nemških željah. Nemškim okrajem so se bile priklopile občine, katere imajo po večini češko prebivalstvo ali imajo slučajno nemške zastope. Z novo razdelitvijo okrajev Čehi torej že samo po sebi niso mogli biti zadovoljni, če bi tudi ne bili tega jemali v poštev, da nova razdelitev okrajev pripelje naposled do razdelitve češke kraljevine. Nemci druzega ne nameravajo, kakor da se osnuje zaključeno nemško ozemlje, v katerega obsegu ne bode češka beseda veljala za jednakopravno, ter uradnikom ne bode treba znati obeh deželnih jezikov.

Zaradi tega se ni čuditi, da je ta predloga vzbudila največje vznemirjenje mej Čehi. Vse češke stranke so skušale stvar zavleči. V odseku se je stvar zavlačevala. Od veleposestnikov se je stavil predlog, po katerem bi se vladni predlogi vzel precej njen pravi značaj. Da niso Nemci toliko priganjali, bi bila gotovo vsa stvar obležala v odseku. Tako je pa prišla v zbornici na vrsto.

Staročehi so svojo nevoljo tedaj s tem pokazali, da jih ni bilo pri dotični seji. Veleposestniki so bili trdno sklenili glasovati proti vladni predlogi. Mladočehi so pa mislili, da vse nič ne koristi, če tudi vladna predloga pade, ker vlada mora le vprašati za mnenje deželni zbor ali dolžna pa ni se držati tega mnenja. Mislili so, da največ dosežejo, če preprečijo vsako razpravo. Napravili so tak silen hrup, da se je seja morala prenehati. Vsled tega dogodka zaključil se je deželni zbor, ne da bi bil sklepal o razdelitvi okrajev, da še celo deželnega proračuna ni rešil.

O tem, če je bil ta dogodek povsem umesten, so jako različna mnenja. Da tako postopanje ni parlamentarno, je gotovo. Večkrat bi se nikakor ne smelo rabiti, če ne deželni zbor precej zgubi na svoji veljavi. Zaradi tega lahko rečemo, da so Mladočehi napravili s svojim postopanjem pač največje veselje le onim nemnogobrojnim krogom, kateri mislijo, da bi bilo najbolje, če se parlamentarizem kar odpravi. Vlada se pa teh škandalov ni menda dosti ustrašila, kajti ministerski svet je sklenil, da se jeseni, ko se vnovič skliče deželni zbor, zopet postavi ta stvar na dnevni red; kaj se potem zgodi, ne vemo, ali vendar ne verujemo, da bi Mladočehi naposled ostali zmagovalci.

Odločitev nikakor ni v njih rokah, temveč le v rokah drugih strank. Če vlada ve, da more računati na podporo druzih strank, potem bode že našla pot, da si pomaga iz zadrege. V prvi seji delegacije se je pokazalo, da vse stranke obsojajo Mladočehe zaradi njih postopanja v deželnem zboru; prezrli so jih pri volitvi v budgetni odsek in Plener je naravnost izrekel, da jih odslej hočejo prezirati v vseh formalnih vprašanjih. Če je to resnica in se stranke kaj ne premislijo, bode Mladočehom položaj jako težaven. Niti v državnem zboru, niti v češkem deželnem zboru ne morejo priti v noben odsek, ako veleposestniki res mislijo postopati po željah Plenerjevih. Mi ne verujemo, da bi sedaj že stvari bile tako daleč, vsaj konservativni listi obsojajo Plenerjevo izjavo, ali le kot netaktno, noben pa ne trdi, da bi ne bila resnična. Če še zdaj ne, pa vsekako pozneje se stranke odločijo za tako postopanje, ker tukaj gre za čast parlamentarizma.

To se nikakor ne more dovoliti, da bi v tem ali onem postavodajnem zboru nekaj poslancev vsak čas lahko preprečilo razprave.

V delegaciji so sicer Mladočehi pokazali največjo složnost, in je tudi realist Masaryk odločno obsojal preziranje zastopnikov češkega naroda. Več znamenj pa vendar kaže, da zaradi dogodkov v češkem deželnem zboru mej Mladočehi samimi ni prave jedinosti. „Narodni Listy“ so na vso moč proslavljali to odločno postopanje mladočeških zastopnikov, glasilo realistov „Čas“ je pa sicer opravičuje, kot neobhodno potrebno, ali vendar pravi, da se taki dogodki ne smejo večkrat ponavljati, ker bi škodovali parlamentarizmu. Zatorej smemo misliti, da bi realisti za svojimi radikalnimi tovariši dolgo ne hoteli hoditi po teh polzkih potih in bi tako postopanje pripeljalo do popolnega razpora. Drugim Mladočehom bi pa zapuščenim od realistov in popolnoma osamljenim od vseh strank druzega ne kazalo, kakor nastopiti pasivno politiko, katera bi jih privedla do popolnega propada.

Nemcem pa s takim postopanjem Mladočehi le koristijo. Dado jim priložnost, da se ponašajo kot tisti element, ki se poteguje in dela za red v državi. Da se niso Mladočehi poslužili v deželnem zboru tega sredstva, bi se najbrž nemške želje po zaključenem nemškem ozemlji ne bile še tako hitro uresničile. Vlada bi proti volji čeških veleposestnikov ne bila razdeljevala okrajev po nemških željah. Sedaj se pa ne ve, če se bodo veleposestniki še kaj ustavljali v tej stvari. Če se vse večje stranke faktično zjedinijo proti Mladočehom, potem vlada lahko dela, kar hoče. Okraje lahko razdeljuje brez dovoljenja češkega deželnega zbora izgovarjajoč se, da je zadostila zakonu, ko je vprašala deželni zbor za mnenje, naj je že dobila odgovor ali pa ne. Odločevati, če se zaradi tacega postopanja morejo ministri klicati pred sodišče na odgovornost, pa ima državni zbor, kjer pa mladočeški vpliv že sedaj ni bil velik ali bode v bodoče še mnogo manjši, ako bodo hodili po poti, katero so nastopili. Državnozborskih razprav bi Mladočehi tudi ne mogli tako motiti, kakor so razprave deželnega zbora češkega. Vsaj so že poskušali protisemitje, pa se jim še nikdar ni prav posrečilo. Iz povedanega je jasno, da dogodki v češkem deželnem zboru češkemu narodu ne morejo koristiti, ker so le voda na nemški mlin. Zato jih mi, kot prijatelji češkega naroda obžalujemo, dobro vedoč, da je osoda naših severnih bratov v kaj tesni zvezi z našo osodo. Čim manjši vpliv bodo imeli češki zastopniki, tem večja bode moč levičarjev in tem brezobzirneje bodo pritiskali nas Slovence.

Pismo iz Amerike.

(Izv. dopis.)

New York 16. aprila 1893.

Huda dolga zima se je umaknila — poletju. Zadnja beseda ni kaka tiskovna ali celo naravna napaka, temveč je popolna resnica. Pred tednom so še kožuhi na new-yorških ulicah branili ljudi proti mrazu, danes pa slamniki senčijo obraze potečih se Newyorčanov.

Kakor vreme suče se tukaj v Ameriki vse naglo in kolo časa se vrti rapidno kazajoč vedno nove in čudne podobe.

Zastonj bi bilo Evropejcem pisati v stvareh, katere zanimivajo Američane — ker razmere tukaj so popolnoma drugačne. Kaj pač Slovence briga, če severo-amerikanska vlada hoče izgnati Kitajce? In vendar sem jest pred kakimi 20 leti videl v Ljubljani več Kitajcev in sicer so bili precej dolgo v belej stolici kranjski. Široko, modro obleko so nosili ti krivoverci in po hrbtu so jim visele dolge umetno pletene kite. Pač več tisoč Slovencev se je seznanilo takrat s temi pagani, zatorej sem bil prej morebiti malo prenagel, če sem rekel, da Slovencev nič ne brigajo Kitajci. Torej Kitajci morajo iti iz severo-američanskih držav, kost, koža kite — vse! Kaj se je zgodilo s Kitajci, kateri so bili — namalani v cerkvi častitih očetov Frančiškanov v Ljubljani in kateri so mučili tako grozovitno katoliške misijonarje v svoji rojstni deželi, ne morem povedati. Zdi se mi, da so na prav toplem kraji.

V severo-američanskih državah biva kakih 200.000 Kitajcev. V New Yorku samem jih je okoli 20.000. Tukaj prislužijo svoje življenje s pranjem. To se more priznati tem ljudem, da perejo perilo tako čisto in lepo, da jih v tem nikdo ne more prekositi. Razumejo perilu dati nekako svetlobo, katere nikdo ne more posneti. Zaradi tega imajo dosti dela in zaslužijo lepe denarje. Prihod v Ameriko je Kitajcem že davno prepovedan — ali vedno jih pride še dosti tihotapno čez mejo severo-američ. držav. Podkupijo dotične vladne uradnike na mejah in tako se lahko razume, zakaj se tako množe. Ti „pigtails“ (svinorepci), kakor jih Američani zaničljivo zaradi njih kit imenujejo, imajo dosti slabih navad — pri vseh njih pridnosti in varčnosti. Ena najslabših tih navad je pušenje ali kajenje opija. Opij je nekak pridelek iz makovega semema. Kdor to tvarino puši v posebno pripravljenih pipah, pade v nekako omotico ali težko spanje, v katerem se mu prijetne sanje prikazujejo. Ljudje tej navadi propadeni opešajo hitro na telesu in na duhu. Oklenilo se je te hude navade veliko Američanov posebno mladih žensk tudi iz najbogatejših in najimenitnejših krogov. Da bi mogla država bolj nadzorovati Kitajce, se je izdala postava, da se mora vsak v severo-američ. državah bivajoči Kitajec pri svojem dotičnem županstvu vpisati in svojo fotografijo izročiti, in sicer bi se moralo to zgoditi do 6. maja t. l. Kdor tega ne stori, bode izgnan iz dežele. Kitajci se niso brigali za to postavo, ker so rekli, da je protiustavna. Višje sodnije so pa odločile, da je ta ukaz ustaven in da Kitajci morajo iti. Tukaj je svet radoveden, kaj se bode zdaj zgodilo. Jaz mislim, da jih bode to v deželi držalo, kar jih je notri pustilo — zlato. Američani se razumejo na kovanje denarja prav dobro — vsak način jim je dober za to.

To se bode posebno pokazalo pri chicaški svetovni razstavi. Uže se je banka, kateri so evropejski razstavljavci zaupali svoj denar, razsula; sploh je ravno zdaj poka in stoka dosti v bančnih in borznih krogih.

Z razstavo imajo Chicažani veliko truda in muke. Gotovi krogi hočejo, da bi bila ob nedeljah zaprta. Delavci in malo premožni ljudje — in teh je največ — bi torej ne bili v stanu razstave videti. To je krivica! Vendar je bolje, da se ljudje podučno v razstavi zabavajo, kakor pa da po krčmah zapravljavjo svoj denar. Da bi razstava bila zatvorjena o nedeljah, za to so luteranski pastorji, bogatini in krčmarji. Delavci v Chicagu so sklenili, da bodo rajši na nedeljo delali in v soboto praznovali, kakor pa da bi ne imeli nič od razstave. Prvi dve nedelji sta pokazali, da brez nedelje kot vstopni dan, ne more razstava obstati ali se izplačati. Zato bode zanaprej razstava skoraj gotovo o nedeljah otvorjena. Sploh malo ljudij dozdaj razstavo obiskuje. Vstopnine je 50 centov (okoli 1 gld. 10 kr.) ali če hoče človek vse videti, stoji to okoli 15 dolarjev (čez 40 gld.). Da Američani imajo

veliki talent za gotove stvari! Veliko krika in vika bo sledilo temu bliščečemu in velikanskemu podvzetju.

Dne 27. aprila je bila tukaj v newyorški ladjestaji morska parada vojnih ladij, katere so poslale evropejske in američanske države. Anglija, Francija, Rusija, Nemčija, Italija, Holadija, Španija, Brazilija, Argentinija, Chile so poslale po dve in več ladij. S severo-američ. vojnimi ladijami je bilo 50 ladij vkupaj, da z gromom topov slave Columba in otvorjenje chikaške razstave. Pač nikdar še ni bilo toliko narodov zastopanih na tako velikanski način, kakor pri tej priliki. Jeklene morske trdnjave so bučile blisk in grom v znak prijateljskega čutenja raznih narodov nasproti severo-američanskim državam. Avstrija ni bila zastopana z nobeno ladijo. Svet je tukaj majal z glavo zaradi tega. Kaj je bilo krivo temu, Bog zna.

Drugi dan po morski paradi so parado imeli mornarski vojaki ptujih ladij po ulicah newyorških. Neizmerno zanimivo je bilo viditi desetih narodov mornarje marširati na suhem. Vsi so dobro izvedli svojo nalogo — pa Rusi so prekosili vse. Veliki, močni, zdravi, izvrstno oblečeni in oboroženi sinovi „Belega strica“ so bistrih očij in visoko noseči svoje glave korakali, „kakor bi hoteli New York vzeti z naskokom“ (storm, angleško) kakor se je izrazila „N. Y. Sun.“ Imponirali so ruski mornarji osobito s svojim izvrstnim ekserciranjem. Ogromne množice Američanov so ploskale z rokami, kjer so se pokazali belokapci (Rusi). Pa ni čuda — če je človek videl, kako so ti junaci po vsaki komandi kot blisk smuknili na svoje mesto in sicer na „nepopisljiv, originelen način, tako da so častniki američanski in druzih držav kar strmeli, kako gre vse to tako hitro in brez spodtike. (N. Y. Herald.). Rusov je bilo okoli 600 mož v paradi, priplavili so na treh orjaških vojnih ladijah. To je Američane zelo veselilo. Med severo-američansko vlado in Rusijo vlada veliko politično prijateljstvo. Rusija je že večkrat pokazala svojo prijaznost do držav posebno pa v zadnji severo-američanski vojski (1861—65), ko je rusko brodovje stalo na straži proti mogočim vtikanjem angleške vlade v tedanje notranje zadeve in homatije severo-američ. držav. Car je tudi hotel pokazati svojo hvaležnost, da so Američani lansko leto poslali stradajočim Rusom tako velikansko pomoč, Rusiji, katera je pomagala v hudih političnih časih vsem svojim sosedom, bode pač v tolažbo, da jej hvaležno nasproti bije v „Novem svetu“ srce velicega mogočnega naroda.

A. T.

Politični pregled.

Volitve v Trstu. — Te dni vrše se v Trstu volitve v mestni zbor. V četrtem razredu so zmagali iredentovci z veliko večino in bodo imeli najbrž tudi večino v mestnem zastopu. Italijanska konservativna stranka je bila odklonila vse zahteve Slovencev, zato je poslednji neso mogli podpirati in so bili postavili svoje kandidate, če tudi neso imeli nobenega upanja do zmage.

Delegaciji začeli ste zborovanje na Dunaju dne 24. m. m. Avstrijska delegacija je izvolila predsednika kneza Windischgrätza, ogerska pa grofa Andrassyja. Pri volitvi budgetnega odseka so se popolnoma prezrli Mladočehi; ker je prouzročilo burno debato. Mladočeški poslanci so to zmatrali za poniževanje češkega naroda, katerega zastopajo. Plener je brez ovinkov izjavil, da se je to zgodilo po sporazumljenji vseh večjih strank, ki obsojajo surovo postopanje Mladočehov v češkem deželnem zboru. Stranke so sklenile, ne bodo odslej v vseh formalnih vprašanjih prezirale Mladočehe. Nekateri listi oporekajo, da bi se bile res stranke kaj tacega dogovorile, kakor je trdil Plener. Nam se pa dozdeva, da je Plener govoril resnico, da le to mnogim ni prav, da je vodja levičarjev povedal, kaj se je za kulisami dogovorilo. Mnogi politični vodje ne marajo, da bi se izvedelo, v kako prijateljskih razmerah so za kulisami z levičarji. Plener je s svojo izjavo storil malo taktično napako. Utegne se celo prigoditi, da bode še v budgetnem odseku vodje strank v kaki rahli obliki mu oporekali. — V soboto je cesar vsprejel delegate. V svojem govoru je naglašal dobre odnošaje z vsemi državami in upanje, da se ohrani mir. Odnošaji pa vender še neso taki; da bi ne bilo treba skrbeti za povekšanje vojne sile. Potem je pa cesar govoril s posamičnimi delegati. Gospoda Pfeiferja je popraševal o grajenji dolenjske železnice in pa o gospodarskih razmerah na Kranjskem. Proti tržaškemu delegatu se je pa vladar izrazil jako nepovoljno o razmerah v Trstu. Posebno se je opazilo, da je vladar dolgo govoril s Plenerjem o razmerah na Češkem. Če je verjeti nemškim listom, se je jako pohvalno izrekel o postopanji nemške stranke v češkem deželnem zboru. Opazilo se je pa, da je vladar prezrl tri mladočeške delegate pri tem razgovarjanji, četrtega je pa samo vprašal, če je prvi pot v delegaciji. Pripisuje se temu dogodku političen pomen, ker je vladar dvakrat šel mimo Mladočehov, in torej ni verojetno, da bi jih bil le slučajno prezrl.

Češka. — Dogodki v češkem deželnem zboru in pa v delegaciji so vzbudili na Češkem veliko nevoljo. V praškem mestnem zboru se je predlagalo, da se mladočeškim poslancem izreče zaupanje za njih moško postopanje in obsodbo, da se češki zastopniki prezirajo v delegaciji. Jeden mladočeških mestnih odbornikov je celo izrekel željo, da se Plenerju zapreči pot na Češko, ako je to s kakim zakonom mogoče, kar je pri nekaterih mestnih odbornikih vzbudilo odobravanje, pri večini pa posmeh.

Dunajski mestni zbor je volil mestne svetnike, kateri dobivajo po 3000 gld. letne plače. Izvoljeni so razen jednega samo liberalci. V mestnem svetu bo 21 liberalcev in le jeden protisemit, če tudi imajo v mestnem zboru protisemitje dobro tretjino. Tukaj se je prav dobro pokazala liberalna pravičnost.

Ogerska gospodarska zbornica je vsprejela zakon o povišanju učiteljskih plač, še tudi ima ta zakon mnogo cerkvi in nemadjarskim narodnostim škodljivih določeb. Grof Zichy je predlagal, da se sklepanje odloži, ker manjka mnogo zborničnih članov. Ko se je njegov predlog odklonil, so odšli vsi konservativni člani iz dvorane.

Nemčija. — Za nove volitve v državni zbor se dela pri vseh strankah na vse pretege. Le to je značilno pri tem agitovanji, da so se pričele stranke cepiti. Katoliški centrum, toli mogočna stranka, in svobodomiselna stranka, nobena ni več edina. Nazori raznih poslancev teh dveh strank o vojaški predlogi prouzročili so neslogo. Edino le socijalni demokratje so složni, katerim se bode najbrže posrečilo prav dosti mandatov pridobiti.

Italija. — Ministerska kriza je zopet rešena. Giolitti se je dal pregovoriti in prevzel zopet predsedstvo; pravosodnim ministrom imenovan je senator Eula, finančnim pa senator Gagliarda, drugi ministri so ostali. Giolitti je predstavil zbornici nova ministra, izjavil, da vzdržuje še nadalje svoj, pri nastopu vlade, razviti program, ter zahteval, naj se večina jasno izreče, če zaupa vladi ali ne. Zbornica je izrekla vladi zaupanje z 227 proti 72 glasom.

Bolgarija. — Veliko sobranje je sprejelo v vseh treh čitanjih zakon o premembi ustave. Druzega izida pač ni bilo pričakovati, ker v sobranji sede skoro sami vladi naklonjeni poslanci. — Sobranje zaključilo se je v torek.

Srbija. — Od leta 1889. prazno poslaniško mesto v Londonu namerava srbska vlada zopet popolniti. Tudi v Cetinjah se namerava ustanoviti srbsko diplomatiško zastopstvo. — V vladnih krogih se zatrjuje, da bodo pri volitvah v skupščino, ki so se začele dne 20. maja, dobili večino zmerni radikalci. Naprednjaški vojni minister Franasovič po volitvah najbrže odstopi in gre za poslanika v Rim.

*

Rusija. — V Peterburgu praznovala se je minuli teden prav slovesno 25letnica Slavjanskega blagotvoriteljnega društva. Udeležba bila je velika Nagovor imel je grof Ignatjev. Velika ovacija napravila se je uredniku Puljskega lista „Il Diritto Croato“ Antonu Jakiču, kateri je prinesel soboj spomenico istrskih Hrvatov in Slovencev. Veselo senzacijo vzbudilo je pismo škofa Josipa Juraja Strossmayra.

Obrtnija.

Spajanje (lotanje).

(Dalje.)

Na jednake načine postopamo tudi v druzih slučajih. Samo pri otlih predmetih se ravnamo nekoliko drugače, kjer ne moremo priti v njihovo votlino, tako n. pr. pri lotanji likavnikov (Bügeleisen), pri lotanji zavojev v pušico, da napravimo matico (Schraubenmutter) i. t. d. V takih slučajih denemo v votlino koščeke bakrenega ali medenega pleha ter jih zabašemo s sivim (volnatim) pivnim papirjem. Ves kos obdamo nekaj milimetrov na debelo z ilovico, kateri primešamo pezdirja ali pa konjskih fig, ter razbelimo v ognji med vednim sukanjem. Tudi ko vzamemo predmet iz ognja, ga je treba še vrteti, da se lot na vse strani jednakomerno razteče. Sivi pivni papir je boljši, nego vsaka druga papirna vrsta, ker daje bolj trdo oglje, ko izgori; torej ne pade skup in drži do zadnjega lot na njegovem mestu. Kedaj je lot stopljen, spoznamo to tudi od zunaj, ker postane plamen zelen. — Nekateri delavci potresajo pri spajanji železnih predmetov lot s prahom zelenega stekla, predno obdajo predmete z ilovico; drugi pa trdijo, da je steklo nepotrebno. Stekleni prah se raztopi in vselej stane precej truda, predenj ostržemo raztopljeno plast.

Srebrni predmeti se lotajo kakor medeni, in sicer s puhalnico ali pa v oglji. Pri tem uporabljamo uže poprej opisani boraksov prah. Zlate izdelke spajamo skoraj brez izjeme s puhalnico, ker navadno nimajo velike obsežnosti. Jemlje se čisti boraks ali pa lotamo tudi brez njega, ker se površina zlata itak ne oksidira tako hitro.

Posebne težkoče prizadeva spajanje aluminija. V novejšem času so iznašli lot, ki menda jako dobro služi v ta namen. Nanj smo uže opozarjali v našem listu.

Včasih se pripeti, da moramo zlotane predmete zopet razločiti in razdejati. Temu pravimo razlotanje (loslöten). Premaknil se je n. pr. kak košček med lotanjem ter se prijel na nepravem mestu, tedaj ga moramo odločiti in z nova prilotati. Pri tem je treba velike previdnosti, da ne poškodujemo vsega predmeta. Vse dele pokrijemo z ilovico, razun onega, katerega hočemo razlotati; tega potresemo z boraksom ter denemo v ogenj. Ko se je lot raztopil, dvignemo dotični kos s pomočjo klešč ali pa drata iz nepravega mesta. (Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Čistilno sredstvo za kovinske dele. Železni in jekleni deli mašin se lepo čistijo in likajo z nastopno zmesjo, ki jo priporoča bavarski obrtni muzej v Norimberku. Vzame se 5 delov terpentinovega olja, 25 delov stearinovega olja, 25 delov gladilnega rudečila (Polierrot) in 45 delov živalskega oglja. S špiritom napraviti je treba primerno gosto zmes ter jo namazati po kovini. Alkohol se izpuhti, ostalo skorjo pa zdrgnemo s pomočjo 45 delov gladilnega rudečila in 25 delov živalskega oglja. Dotična mesta se jako lepo svetijo.

Kmetijstvo.

Pokončevanje mišij.

Dne 31. maja zjutraj je od 9. ure naprej predaval strokovnjak g. dr. Kornauth z Dunaja v mestni dvorani v Ljubljani prav zanimivo o pokončavanji miši z Löfflerjevim „tifoznim bacilom“. Poduk bil je teoretičen in praktičen. Pri teoriji je g. strokovnjak ob kratkem a natančno opisal zgodovino tega bacila; omenjal je pri tem več dejanskih večih poskusov, ki so se dosedaj vrlo obnesli. Ta bacil izumil je profesor Löffler na vseučilišči (higienični oddelek) v Greifswaldu ob Izhodnem morji na Nemškem. Poskusi vršili so se lansko leto na Grškem po zaukazu vladnem; v Ipsu ob Donavi in še v več druzih krajih z najboljšim vspehom.

Miši se pokončujejo na dva načina: z otrovanimi kruhovimi koščeki, ali pa, da se jim bacil pod kožo vcepi in se take miši zopet izpuste na prosto. Prvi način je prav lahek in priprost; izvede ga lahko vsakdo, drugi je pa bolj kompliciran. Navod, osobito prvega načina, priobči se takoj, ko z Dunaja v slovenkem jeziku za Slovence avtografiran doide.

Kako se miši na oba načina pokončujejo, pokazal je tedaj udeležencem g. strokovnjak dejansko na živih miših, ki so se bile v ta namen preskrbele.

Vseh udeležencev bilo je iz vseh treh delov dežele zbranih nad 30; največ bilo je učiteljev, nekoliko posestnikov in pa en vrl g. duhovnik. Več p. n. gospodov duhovnikov se je bilo oglasilo za ta poduk iz dežele, a bili so zadržani po svojih stanovskih opravilih, da se ga niso mogli osebno udeležiti. Vsi ti, kakor tudi drugi, ki so se bili tukaj pravočasno oglasili, pa v kratkem prejmo z Dunaja na bližnji pošti bacile s podukom vred, kako jih rabiti; stalo jih to ne bode niti vinarja.

Ob začetku tega poduka predstavil je g. tajnik Pirc interesentom g. dr. Kornautha, a ob sklepu se je pa temu vrlemu strokovnjaku v imenu vseh prav srčno zahvalil g. pristav Rohrman.

Ves poduk bil je v resnici zanimiv, važen in tudi prepotreben, kajti mišji zarod se vedno bolj množi in prouzročuje čimdalje, tem večjo škodo. Da je bil ves ta poduk strokoven in na svojem mestu, potrjuje gotovo najbolje to, da bi bilo vsakemu izmed udeležencev zelo žal, ko bi bil izostal; to je bila splošna in soglasna sodba vseh, ki so se ga udeležili. Zato bode pa ta dan in pa vrli strokovnjak g. dr. Kornauth vedno ostal v najboljšem spominu, osobito pa še, če se stvar tudi v prid kmetijstva in šolskega vrtnarstva plodonosno obnese, kar daj Bog!

Po dokončanem poduku so g. dr. Kornauth in večina udeležencev ogledali deželni muzej. G. dr. Kornauth zagotovil je, da odnese seboj iz Kranjske najboljše vtise; teh vtisov nabral si je v postojinski jami binkoštni ponedeljek, ob velikem zanimanji udeležencev na njegovem izvrstnem predavanji in pa v deželnem muzeji. Veseli ga, da smo ravno Kranjci prvi, ki smo se začeli s zanimanjem baviti s pokončavanjem mišij z bacili; kajti iz vse ostale državne polovice se je do sedaj pri njem oglasilo za tak poduk celo osem posameznih strank.

Bog daj najboljšega vspeha pri tem prekoristnem početji! O priliki pa še več spregovorimo o tem načinu pokončavanja mišij.

Kmetijske raznoterosti.

Vino, ki zgubi kislino. Semtertja se pripeti, da vino izgubi vso kislino. To prihaja od neke posebne vrste vrenja. Tako vino se ne da popraviti, ako bi se mu le pridejalo samo kislega vina. Vino bi le z nova zavrelo in kislino izgubilo. Tako vino se naposled popolnoma spridi. Pomaga se mu samo, če se ogreje do 60°, kar uniči tiste organične snovi, ki prouzročujejo vrenje. Potem se pa pridene vinu kacega kislega cvička.

Poučni in zabavni del.

Balkanska mesta.

Kazanlik.

Gotovo je jeden najlepših krajev v Bolgariji Kazanlik. To mesto polno vrtov je nastalo še le v novejšem času z združenjem več vasij. Razni največ nemški potovalci mej njimi tudi pokojni pruski generalni feldmaršal Moltke niso mogli dovolj prehvaliti lege tega bolgarskega mesta. Mesto je v lepi Tundški dolini, ki kakor kak okrogel zaliv daleč sega mej balkanske gore. Po vsej dolini so lepa polja, gaji in rožni vrti. Ta dolina je posebno lepa spomladi, ko rože cveto, po balkanskih planinah pa se blišči beli sneg. Tedaj se skoro ne da popisati lepota tega rajskega kraja.

Po tej dolini je tudi visocih starih gomil, katere pa še niso dovolj preiskane. V nekaterih, katere so preiskali, našli so poleg človeških kostij staro orožje in razno orodje ter kinč. Natančno preiskovanje teh gomil po Bolgariji, zlasti okoli Kazanlika bi precej pojasnilo staro zgodovino teh pokrajin. Te gomile kažejo, da se kazanliška okolica ne odlikuje samo po svoji prirodni lepoti, temveč tudi po svoji preteklosti, samo, da je ta še premalo znana in preiskana.

Mesto samo zagledaš, ako se mu že prav približaš. Skrito je v lepem gozdu velikanskih orehov, kostanjev in brstov. Rudeče hišne strehe in pa beli minoreti se kar poizgube mej drevesnim zelenjem košatih drevesnih vrhov. Mestne ulice so lepe in široke, posebnih velicih stavb pa ni. Semtertja so neznatne mošeje, popolnoma nove cerkve, jeden ženski samostan, okrog katerega je polno ruskih in bolgarskih grobov iz poslednje vojske. Okolu mesta so lepa sprehajališča polna sence mej sadovnjaki, raznimi vrti in lepimi vinogradi ob šumečih potokih posebno proti veliki vasi Jenina pod Balkanom.

O zgodovini tega lepega kraja je kaj malo znanega. Po velicih gomilah soditi, vladali so tukaj trakijski rodovi. V kazanski dolini je bilo nekdaj menda središče keltske države Tyle kakih 300 let pred Kristusom. Od tod se menda kazanliška okolica zove Tulsko polje. Nekaj razvalin in pa sledovi stare rimske ceste dokazujejo, da je ta kraj tudi ob rimskih časih in srednjem veku bil dobro znan.

Prebivalcev ima mesto po poslednji ljudski štetvi 9480, mej temi je 7498 Bolgarov, 1618 Turkov, 316 židov, 17 Grkov, druge narodnosti so pa le neznatno zastopane. Prebivalci so obrtniki, vrtnarji, kmetje in trgovci. Kar se tiče duševnega delovanja, niso tako znani kakor Staro Zagorjanci ali Gabrovčanje, kateri so dolgo bili tako rekoč na čelu bolgarskega duševnega gibanja. Sploh ima vse življenje v Kazanliku bolj vaški značaj. Državnih šol v Kazanliku druzih ni, kakor učiteljišče združeno s trirazredno šolo, na katerem zavodu uči z ravnateljem vred 10 učiteljev.

Kazanličanje se največ pečajo z vzgojevanjem rož, iz katerih delajo rožno olje. Po polji, posebno po rebrih, kakor na Slovenskem vinogradi in hmeljniki, so v kazanliški okolici rožni vrtje. Grmi se nasade mej globokimi brazdami. Po zimi se pokrijejo s prstjo in se jim pognoji. Cvetje teh rož je polno, navadno bledorudeče; le redkokedaj bele barve. Rože, ki se goje okrog Kazanlika, pripadajo trem različnim vrstam.

Rožno olje, ki se napravlja iz rožnega cvetja, ima silno močen duh. Večini ljudij se ta duh zdi prijeten, nekaterim je pa zoprn. Mala, kakor bob velika steklenička tega olja zadostuje, da bode vsa obleka dišala po njem, ako jo ž njim poškropiš. S pridelovanjem rož se pečajo skoro sami kristijanje, in delajo največ ženske.

Trgovina z rožnim oljem je pa v rokah neke nemške večje tvrdke in šestih bolgarskih trgovcev, kateri gredo večkrat po kupčiji na Francosko in druge zapadno-evropske dežele. Cena rožnemu olju pa močno pada, ker se ga vedno več prideljuje. Rožni vrtje so se namreč podvojili, od kar Bolgari niso več pod Turčijo.

Zgodovina rožarstva v Bolgariji pa še ni pojasnjena. Stari zgodovinarji že omenjajo rož v Makedoniji, vendar pa je jako dvomljivo, da bi že od tedaj izviralo izdelovanje rožnega olja. Verojetneje je, da se je ta panoga kmetijstva in obrtnije zanesla v Bolgarijo iz orijenta še le pod turško vlado.

V Kazanliku je jedna steklarna, ki izdeluje steklenice za rožno olje. Ta tovarna pa le pretaplja staro steklo, katerega skupljujejo po vsej Bolgariji in tudi po Makedoniji. Slednje leto ta tovarna izdela kacih 6000 steklenic.

Poleg rožnega olja izdelujejo pa v Kazanliku tudi jako veliko orehovega olja, ker je po kazanliški okolici dosti orehov. Orehovo olje prodajajo največ v Drinopolje.

Pa tudi vinstvo okrog Kazanlika, kakor sploh v Južni Bolgariji lepo napreduje. Poleg tega je pa omeniti, da v Kazanliku izdelujejo tudi mnogo mila in sveč.

Vsled svoje lepe lege in rodovitnosti okolice ima mesto pričakovati še najlepšega razvoja.

Poučni in zabavni drobiž.

Knjižnica družbe sv. Cirila in Metoda izšel je IX. zvezek, ki obsega za mladino jako primerno povest „Ljubezen do mamice“, katero je spisal Josip Matéjev. Mi drobno knjižico priporočamo vsem prijateljem slovenske mladine in omenjene družbe. Pripravna je posebno za darilo mladini ob raznih prilikah. Pisana je v gladki slovenščini, kar tudi nekaj pomenja.

— **Tri obravnave pred goriškimi porotniki v mesecu aprilu 1893.** zove se knjižica, ki je izšla v založbi goriške „Soče“. V njej so popisane kazenske pravde, ki so v tesni zvezi s političnimi razmerami goriških Slovencev, namreč; Nemški profesor Babsch proti „Novi Soči“, Šest slovenskih Podgorcev pred porotniki in Zdravnik Braun proti bivšemu uredniku „Rinnovamenta“.

Zanimiva operacija. V Krakovu je nekemu delavcu pal v oko košček železa. Da bi je izvlekli, so vzeli jako močen električen magnet in izvlekli železen košček. Rana se je potem kaj hitro zacelila.

Princ — očesni zdravnik. Bavarski princ Karol Teodor je že dva tisoč osebam izrezal mreno z očesa. Princ je jeden najboljših očesnih zdravnikov v Evropi. Pri operacijah mu pomagata soproga in hčer.

Bela detelja in med je najboljše zdravilo za beli tok. Ako se čaj pije na tešče z eno žlico medu, gotovo pomaga.

Novice.

Deželni zbor.

Posl. Stegnar poroča o dež. muzeju. Posl. dr. Tavčar graja muzejsko vodstvo, povdarja potrebo reorganizacije in želi, da bi se napravil slovenski prevod Dežmanovega voditelja po muzeji. Poslanec dr. Papež in dež. glavar Detela sta pojasnila nekatere muzejske zadeve. Govorila sta še posl. baron Schwegel in Hribar, na kar se je poročilo o muzeji vzelo na znanje in izrekla dobrotnikom in pospešiteljem muzeja zahvala. Isti poslanec poroča o šolstvu in stavi nastopne predloge: 1.) Dež. odboru se naroča, da ponovi prošnjo do c. kr. deželnega šolskega sveta zastran učnih razmer na nemških ljudskih šolah v kočevskem okraji, katere obiskujejo slovenski šolski otroci in da se konstatuje njih število. 2.) Dež. odbor naj poizveduje, kako je z zastalimi šolskimi globami osobito v postojinskem okraji in naj vsaj v letnem poročilu za leto 1893. o tem deželnemu zboru poroča. 3.) Vse druge točke § 8., lit. *A.* letnega poročila vzamejo se v vednost. — Posl. Hribar graja vlado, ker s poročilom glede šolskih razmer na Kočevskem tako odlaša. Dež. vlade voditelj g. baron Hein odgovarja in vlado opravičuje. Predlogi odsekovi se na to vzprejmo. Posl. Klein poroča o letnem poročilu dež. odbora in sicer o obrtnem pouku ter v imenu dotičnega odseka nasvetuje: 1.) Dež. zbor jemlje hvaležno in radostno na znanje, da misli vis. vlada obrtni pouk razširiti na pouk v kovinskem, pletarskem in lončarskem obrtu ter želi, da bi se ta pouk skoro otvoril. 2.) Dež. odboru se naroča, naj se iz nova obrne do vis. vlade, da v zmislu deželnozborskega sklepa z dne 31. oktobra 1891. leta za nadziranje obrtnih nadaljevalnih šol na Kranjskem imenuje zgolj take nadzornike, ki so strokovnjaki in popolnoma poznajo deželne razmere ter so do cela vešči obema deželnima jezikoma. 3.) Dež odbor naj v prihodnjem sestanku poroča dež. zastopu, kakšni so uspehi poučevanja v krojaško-obrtni šoli gosp. Matije Kunca in ali bi kazalo v prihodnjem letu zopet ustanoviti podpore za učence rečene šole. 4.) Vse drugo poročilo vzprejme deželni zbor blagovoljno na znanje. — Predlogi vzprejmo.

V seji dne 13. maja t. l. utemeljuje posl. Kersnik svoj samostalni predlog glede slamarske obrti v Domžalah. Vzrok, da je ta obrt jel propadati, je inozemska konkurenca. Da pa Domžalci ne morejo konkurirati z inozemci je vzrok to, da jim pomanjkuje dobrega materijala in pouka. Temu treba je odpomoči. Predlog izroči se upravnemu odseku. Posl. Murnik utemeljuje svoj samostalni predlog zaradi prenaredbe reformne tarife južne železnice. Govornik obširno s številkami dokazuje koliko višji so tarifi pri južni železnici, nego pri drž. železnici. Ravnateljstvo pač ni dobro pomislilo, ko je uvelo tako zvano reformno tarifo. Ako se ta ne premeni, morale bodo nekatere industrije celo prejenjati, kajti nekaterega blaga zaradi previsokih tarif sploh ni mogoče pošiljati. Govornik je za podržavljenje južne železnico. Predlog, katerega smo že objavili, izroči se upravnemu odseku. Posl. dr. Vošnjak stavi nastopna nujna predloga: „Glede na silno sušo, ki preti uničiti vse poljske pridelke v mnogih občinah na Kranjskem, naroča se dež. odboru, da prosi finančno ministerstvo: 1.) Da z ozirom na zakon z dne 6. junija 1888. zemljiški davek v občinah, kjer je suša uničila vse, ali večji del pridelkov, odpiše in 2.) da se sploh zemljiščni davek ne iztirja pred jesenjo Oba predloga vzprejmeta se ednoglasno. Posl. vitez Langer poroča o letnem poročilu dež. odbora in sicer o deželni vinarski, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu. Poročevalec kritikuje poročilo šole in predlaga, naj se poročilo dež odbora vzame na znanje, ob enem pa naroči dež. odb.: 1. Pri podeljevanji ustanov učencem na deželni vinarski, sadjarski in kmetijski šoli na Grmu naj v prvi vrsti gleda na to, da se ustanove podeljujejo takim kmečkim sinovom, od katerih je pričakovati, da bodo po dovršeni šoli stalno se pečali s kmetijstvom na svojem posestvu 2. Vodstvo šole naj predloži tako letno poročilo, iz katerega bode mogoče posneti jasno podobo o gospodarstvu. 3. Učni red naj se predrugači, da se nemščina ne bode podučevala ob nedeljah. Vsi predlogi se po nekaterih pojasnilih posl dr. Vošnjaka vzprejmo. Posl. Kersnik poroča o načrtu zakona glede plačevanja stroškov za straže pri živinskih kužnih boleznih, in v imenu upravnega odseka priporoča nastopni načrt zakona: § 1. Stroške, kateri nastanejo pri živinskih kužnih boleznih za postavljanje straž vsled veterinarsko policijskih odredb, izdanih na podstavi zakonov z dne 29. febr. 1880. l., drž. zak. št. 35 in 37, in izvršitvenih ukazov z dne 12. aprila 1880. l., drž. zakona št. 36 in 38, morajo, v kolikor teh stroškov po zakonu niso obvezani plačevati državni zaklad, dežela ali posamezne osebe, trpeti jednakomerno: 1. občina, katera je obvezana postaviti straže; 2. sodni okraj, kateremu pripada ta občina, in 3. dežela. Stroške pod 2 je razdeliti na vse občine tega sodnega okraja po razmerju predpisanih neposrednjih cesarskih davkov; prosto pa je tem občinam dogovoriti se o kakem drugem razdelilnem merilu. Mestna občina ljubljanska velja glede doneska ad 2 kot samosvoj sodni okraj. § 2. Ugotovitev in porazdelitev teh stroškov, kakor izterjavanje in odpravo v § 1. pod 2 in 3 navedenih doneskov oskrbuje deželni odbor. — Posl. Pfeifer stavi k temu načrtu zakona nastopni dodatni predlog: „Kedar je v občini, ki ima postaviti stražo, oziroma v sodnem kraju, kateremu pripada ta občina za zalaganje dotičnih stroškov treba višje nego 2 % priklade na direktne davke, tedaj mora višjo potrebščino prevzeti deželni zaklad“. Po kratki debati se načrt zakona vzprejme in odkloni posl. Pfeiferja predlog. Posl. Murnik poroča v imenu

upravnega odseka o cestni zgradbi iz Moravč čez Zalog in Krtino do Želodnika ter nasvetuje: Poročilo dež. odbora vzame se na znanje in se dež. odboru naroča, da v prihodnjem zasedanji o tej stvari poroča in nasvete stavi, ako bode o pravem času cestni odbor na novo pregledal staro cesto in predložil svoj operat. Učiteljski vdovi Katarini Šmid dovoli se za čas njenega vdovskega stanu 150 gld. letne pokojnine; prošnja županstva v Kapljivasi za podporo ondotni požarni brambi za napravo gasilnega orodja, izroči se dež. odboru v rešitev, istotako prošnja prve vipavske sadjarske zadruge na Slapu za podporo z naročilom da poizveduje o razmerah in stavi nasvete v prihodnjem zasedanji. Posl. baron Schwegel poroča v imenu finančnega odseka o zgradbi mrzlega kopališča na Studencu in predlaga v to svrho 1400 gld. Predlog se vzprejme. Posl. Murnik poroča v imenu finančnega odseka o deželni razstavi v Ljubljani leta 1894. Finančni odsek se ni mogel zjediniti za noben predlog, zatorej poročevalec prosi, da se njegovo poročilo vzame na znanje. Po debati, katere so se udeležili poslanci dr. Papež, Klun in baron Schwegel se naposled vzprejme predlog posl. Kluna, ki se po sporazumni štilizaciji glasi: Za deželno razstavo leta 1894. eventuvelno leta 1895. se dovoli c. kr. kmetijski družbi za Kranjsko jednokratni prispevek 15.000 gld. iz dež. zaklada, ne da bi dežela prevzela kako daljo garancijo. Posl. dr. Tavčar poroča v imenu združenega finančnega in upravnega odseka o samostalnem predlogu gosp. posl. Hribarja glede drugovrstnih železnic in predlaga: Dež. odboru se naroča, da vzame v pretres predležeči nasvet posl. Iv. Hribarja in da v njem, ko se je vestno in temeljito poučil o vprašanji glede drugovorstnih železnic ob svojem času z nova poroča. Predlog se vzprejme.

(Konec seje prihodnjič.)

— **Osobne vesti.** Gg. Ivan Košiček in M. Kokalj sta imenovana poštnima kontrolorjema v Pulji, g. Ferd. Vidic pa poštnim kontrolorjem v Novem mestu.

— **Ustanove za invalide, njih vdove in sirote.** Kakor prejšnja leta, istotako bode i letos v dan cesarjevega rojstva dne 18. avgusta podelilo gospejno pomočno društvo za Kranjsko obresti od 12 ustanov za invalide po 39 gld. 90 kr. onim prosilcem, ki so se udeležili vojne l. 1866. ali bosenske okupacije l 1878. v domačih vojaških vojih in so bili ranjeni ter postali invalidi. Če bi teh ne bilo, pridejo na vrsto vdove in sirote tacih invalidov, za njimi pa ubogi, dosluženi vojaki domačih vojnih oddelkov. Prošnje, opremljene s potrebnimi dokazili, vposlati je potom političnih oblastev dotičnega bivališča najkasneje do 10. junija t. l. deželni vladi v Ljubljani.

— **C. kr. kmetijske družba kranjska** ima v četrtek dne 8 junija t. l. v mestni dvorani svoj občni zbor z nastopnim vsperedom: 1. Prvomestnik prične zborovarje. 2. Poročilo o delovanji glavnega odbora v letu 1892. 3. Predložitev družbenega računa za leto 1892. in proračuna za leto 1894. (Račun in proračun se dopošljeta gg. družbenikom še o pravem času, razpoložena sta pa v nadroben pogled v pisarni kmetijske družbe.) 4. Volitev družbenega predsednika. 5. Volitev osmih odbornikov v glavni odbor namesto po družbenih pravilih izstopivših gospodov: deželnega glavarja in graščaka Otona Detele, c. kr. gozdnega svetnika Vaclava Golla, c. kr. okrajnega živinozdravnika Arturja Folakovskega, c. kr. profesorja Ivana Franketa, veleposestnika Josipa Lenarčiča, deželnega višjega inženirja Frana Witschla, odvetnika dr. pl. Wurzbacha, in nadučitelja Janka Žirovnika. 6. Poročilo in predlogi odborovi. 7. Poročilo in predlogi podružnic. 8. Nasveti in prosti govori posameznih družbenikov.

— **Volitve v zdravniško zbornico.** Narodni zdravniki v Ljubljani vložili so zaradi nepostavnih dogodkov pri volitvah v zdravniško zbornico kranjsko, na ministerstvo pritožbo. Za nemškutarske kandidate v Ljubljani so namreč glasovali tudi trije zdravniki, ki nimajo opravičenja volit. Zaradi tega tudi ne vzprejmejo dr. Dereani v Kamniku in z žrebom izvoljeni dr. vitez Bleiweis v Ljubljani, kakor njiju namestnika mandata v zdravniško zbornico, ker je na protipostaven način sestavljena. — Nadalje sta odložila primarija g. dr. E Šlajmer in mestni fizik g. dr. J. Kopřiva odborništvo pri društvu zdravnikov na Kranjskem, in to iz razloga, ker jima ni mogoče delovati v društvu, kojemu predseduje dr. pl Valenta, ki je kot skrutinator pri volitvah v zdravniško zbornico prav ne čuden strankarsk način zastopal zdravniške interese, in se ni čutil poklicanega varovati časti zdravniškega stanu, ker je glavni namen zdravniškega društva, temveč je pri skrutiniji trdil, da sta dva zdravnika, kojih jeden je slep in jeden umobolen za prakso sposobna in torej tudi volit upravičena.

— **Tržaške volitve.** Pri volitvi v IV. razredu zmagali so z veliko večino iredentarji. Dobili so namreč od 1217 na volišče došlih volilcev iredentarski kandidati 820 do 916 glasov, konservativni 129 do 286 in slovenski 59 do 73 glasov. Ta izid volitev je preznačilen za vlado Rinaldinijevo, kajti pokazalo se je, da vlada v Trstu nima privržencev, temveč da večina stoji za iredentarji škilečimi na onostran morja.

— **Občni zbor banke «Slavije»** bil je dne 13. t. m. v Pragi. Iz letnega poročila, katero nam je poslalo generalno ravnateljstvo, posnemamo, da je leta 1892. bilo pri „Slaviji“ zavarovanih 239.489 oseb za 486,096.812 kron. Reservni fondi bankini iznašajo preko jednajst milijonov kron in so naloženi večinoma v vrednostnih papirjih in na hipotekah. V samo Istro posodila je banka „Slavija“ že blizu 300.000 kron. Za škode izplačala je v 24 letih svojega obstanka 42.925.737 kron. Omeniti je še, da je reservni fond za požarne škode za 58% večji, kakor ga predpisujejo ministerski predpisi. Iz tega sledi, da banka „Slavija“ posebno važnost poklada na varnost svojih členov. Na to je treba posebno opozarjati, ker delniške zavarovalnice, katere se tako rade ponašajo z velikimi številkami, navadno še predpisane reserve nimajo. — Onim členom, ki so zavarovani za življenje, naklonila je „Slavija“ zopet letos 10% no dividendo; svojih uradnikov pa se je spomnila s tem, da je bogato dotovala njihov penzijski fond, ki iznaša že 471.744 kron. — Iz vsega letnega poročila veje neka hvalevredna jasnost, kakoršne tako mnogokrat pogrešamo pri računskih sklepih jednakih zavodov in zato prav iz srca čestitamo upravi banke „Slavije“ na sijajnih uspehih, ki so rezultat njegovega previdnega delovanja. Slovenskemu občinstvu pa najtopleje priporočamo ta vsega zaupanja vredni vseskozi narodni zavod.

— **Nova podružnica kmetijske družbe kranjske** snuje se pri sv. Križu poleg Litije.

— **Občni zbor slovenskih sokolskih društev** vršil se bode v Ljubljani dne 8. in 9 julija t. l. Na zboru dogovarjalo se bode o zvezi vseh slov. sokolskih društev. Tem povodom bode tudi primerna slavnost v Ljubljani.

— **«Glasbena Matica» v Ljubljani** priredi v četrtek dne 8. junija t. l v redutni dvorani koncert pod vodstvom g. M. Hubada, s sodelovanjem opernega pevca g. J. Kar. Tertnika in pevskega zbora „Glasbene Matice“. Pevski zbor poje zgolj slovenske narodne pesmi, katere je na novo harmonizoval, večinoma g. pevovodja M. Hubad sam.

— **Birmancev** bilo je binkoštne praznike v stolni cerkvi ljubljanski 1813., v Mariboru bilo jih je 475 in v Gradci 2217.

— **Srebrni denar** in sicer zavezne tolarje po 3 gld. in po 1 gld. 50 kr. zamenja se lahko pri cesarskih blagajnicah še do konca junija t. l. srebrne tolarje po 2 gld. in petice po 25 kr. pa do konca julija t. l. Po preteku tega časa imenovanega denarja ne bo več moč za to vrednost zamenjati, temveč k večjemu le za dve tretjini sedanje vrednosti.

— **Novi bankovci.** Avstrijsko-ogerska banka, izdajateljica sedanjih desetakov, stotakov in tisočakov namerava izdati bankovce po 50, 100, 500 in 1000 kron.

— **Ponarejeni papirnati goldinarji.** Na Notranji gorici v okraji ljubljanskem prijeli so binkoštne praznike žandarji nekega Jožeta Požlep-a in dobili pri njem okrog 40 ponarejenih papirnatih goldinarjev. Požlep je goldinarje le razpečaval, izdelovalca iščejo.

— **Starega srebrnega denarja** so po celem cesarstvu nabrali za 8 milijonov gld.

— **Porotne obravnave** pričnó se dne 5. junija, in sicer je prvi dan na vrsti Ivan Robič zaradi izneverjenja in Pavel Fajdiga zaradi tatvine; dne 6. junija Janez Lap zaradi ropa in Ivana Jeriha zaradi posilstva; dne 7. junija Franc Ažman in Jakob Petkovšek zaradi uboja; dne 8. junija Anton Klemenčič in Fr. Lavtar zaradi uboja in Franc Dimnik zaradi uboja: dne 9. junija Marija Wohlmuth zaradi goljufije; dne 10. junija Janez Zupančič, Jož. Gosar in Frid. Stergar zaradi ponarejevanja denarja.

— **Izlet «Ljubljanskega Sokola»** v Podravlje na Koroško dne 4. junija t. l. je beljaško okrajno glavarstvo prepovedalo. Sokol se je proti temu pritožil.

— **Slov. delavsko pevsko društvo «Slavec»** priredi v nedeljo dne 4. junija t. l. veliko veselico na Koslerjevem vrtu.

— **«Matica Slovenska» v Ljubljani** ima svoj 28. redni veliki zbor v sredo dne 7. junija t. l. ob 5. uri popoludne v mestni dvorani z običajnim vsporedom.

— **Mestna hranilnica v Kranji** prične svoje delovanje začetkom julija t. l., prošnje za posojila pa bode vzprejemala že od dne 15. junija naprej.

— **Postojinska jama** bila je letošnje binkoštne praznike boljši obiskana nego drnga leta. Samo z vlaki je prišlo 675 ljudij več nego lani. Vseh obiskovalcev bilo je nad 16.000.

— **Savski most pri Smledniku** je že gotov. V kratkem se dogotovi še dovozna cesta in potem se most izroči javnemu prometu.

— **Cerkniško jezero** je vsled nenavadne suše, ki je bila, že popolnoma zginilo, kar je vsekako izvanredno zgodaj.

Listnica vredništva.

Gosp. F. B. v S. Take podobice dobiti pri narodnem knjigarji Antonu Zagorjanu, Josipu Gerberju in Ivanu Giontiniju v Ljubljani.

BOŽJAST

se ozdravi popolnoma brez povrnitve bolezni. Tisuč ozdravljanj dokazujejo ta čudež vednosti. — Natančne poročila, s priloženo poštno znamko, se pošlje na:

„Office Sanitas“, Paris
30, Faubourg Montmartre. (17—19)

ČISTA KRI

je zdravje!

Tajne bolezni, lišaji, spuščaji, splošna utrujenost, slabost zginejo pri zdravi krvi. Mi garantujemo temeljita lečba po navodilu naše metode. — Prašanjem je priložiti poštno znamko. (16—19)

„Office Sanitas“, Paris
30, Faubourg Montmartre.

Neogibno potrebno je za vsako družino
Kathreiner-jeva
Kneipp-ova sladna kava
z okusom prave kave.

Ta kava daje to prednost, da se lahko popusti tako škodljiva prava zrnata ali pa z raznimi cikorijami zmešana kava in se iz te kave naredi **okusna** ter **zdrava** in **redilna** pijača. — **Nedosegljiva je kot dodatek k pravi kavi.** (14—28)

Visoko priporočana za ženske, otroke in bolnike.
Ponaredeb se naj varuje.
Dobo se povsod. ½ kile 25 kr.

Krasni vzorci pošiljajo se privatnim naročnikom zastonj in poštnine prosto.

Bogate **vzorčne knjige**, kakor nikdar prej, pošlje se **krojačem** nekolekovano.

Jaz ne dajem **popusta** 2½ ali 3½ gld. pri metru in tudi **nobena darila** krojačem, kakor se pri nasprotnikom na škodo naročnikov godi, jaz imam le zadne in točne cene, tako da vsak **privatni naročnik dobro** in **ceno** kupi. Zategadelj se naj le moje vzorčne knjige zahtevajo.

Svarim tudi pred zopetnim cenejšim pismom nasprotnikov.

Blago za obleke.

Paruvien in **dosking** za preč. duhovščino, predpisano blago za c. kr. **uradniške uniforme, veterance, ognjegasce, telovadce, livreje,** sukno za **bilarde** in **mize, prevleka** za **vozove, loden,** tudi nepremočljiv za **lovske sukne, perilo, potna ogrinala** od 4—14 gld. itd.

Kdor toraj ceno, pošteno, trpežno, čisto volneno sukno in ne **cene cunje,** ki niso **plačila** za **krojača vredne,** kupiti hoče, naj to stori pri

Jan. Stikarofsky-u v Brnu (Manšester avstrijski).

Največa zaloga sukna v vrednosti ½ milijona gld.

Da se vidi **velikost** in **zmožnost** naše hiše naj bo povedano, da je v moji roki **največi izvoz blaga v Evropi,** izdelovanje **grebenaste preje** (Kammgarn), **krojaških priprav** in velika **knjigoveznica,** druženo. Vabim toraj p. n. občinstvo, komur je dana priložnost mene v svojih velikanskih prodajalničnih prostorih obiskati, v katerih 150 ljudi dela, da se prepriča v istinosti goraj navedenega.

Pošlje se le po poštnem povzetji.

Dopisuje se v nemškem, češkem, ogrskem, polskem, laškem, francoskem in angleškem jeziku. (19—16)

Odgovorni urednik: **Gustav Pirc.** — Tisk in založba: **J. Blasnikovi nasledniki.**